

JINÝ SVĚT

Bulletin Občanského sdružení pro podporu a péči o duševně nemocné VOR Jihlava

Jak o svátcích nepřít o rozum

► autor: Eva Vorálková

Přežit ve zdraví vánoční svátky není žádná legrace. Vánoce jsou psychicky náročnější, než letní dovolená. Slaví je totiž všichni najednou a staví náš běžný denní program na hlavu. Partnera, kterého obvykle vidíme dvě, tři hodiny denně najednou máme na očích neustále. Může to být fajn, ale také to může být pořádný průšvih. Jedná metoda, jak předejít konfliktům, je domluvit se předem, co se bude dít. Prostě bychom měli dopředu detailně propřemýšlet, jak, kde a s kým chceme vánoční svátky slavit. Zkuste se vykašlat na to, co „by se mělo“, a udělat si vlastní program. I mně to jde ztuha. Nemůžu jít ani nakoupit do seupermarketu, aby se na mě ze všech stran nevalila vánoční výzdoba a koledy. Všudpřítomná jsou sugestivní hesla typu: rozzářená dětská očka, pokoj lidem dobré vůle, svátky klidu a míru, vánoční pohoda, vůně Vánoc. Je opravdu těžké této masáži uniknout.

Všeobecná představa je trávení Vánoc v rodinném kruhu, ale z toho pak mají deprese senioři a osaměle žijící lidé. Je to těžké, když se na nás ze všech stran valí diktát „rodinného štěstí“ a nejlépe s valníkem dárků. Ti co rodinu mají, na tom nejsou o moc lépe, čeká je předvánoční úklid, pečení cukroví, nekonečné vaření, děti mají prázdniny, takže rodiče nemají chvíli klidu. Jednodušší to mají křesťané oslavující narození Krista.

Ale co s Ježíškem v 21. století, když pravověrných křesťanů žije mezi námi sotva dvacet procent? Nám ostatním zbývá jen tradice obdarovávání, kdy se dobrý úmysl může zvrhnout v neřízený konzum. Populace se v posledních letech štěpí.

Část lidí pojímá Vánoce jako dárkovou smršť, a řadu lidí naopak napadá neslavit Vánoce vůbec. Touží uprchnout do teplých krajín, nebo zůstat doma a tvářit se, že Štědrý den, je den jako každý jiný. To však může být velmi obtížné. Při pohledu na rozsvícená okna v okolních domech snadno podlehnete iluzi, že tamti jsou určitě šťastnější. Neslavit Vánoce tak může být ještě těžší, než je slavit.

Asi bude nejlepší se zhluboka nadechnout a zvolit zlatou střední cestu. Vánoce není nutné trávit jen přejídáním se a rozbalováním dárků. O svátcích můžete vyrazit třeba na brusle, sáňkovat, nebo se koulovat s dětmi. O Vánocích probíhají i různé zajímavé akce např. na hradech a zámcích, nebo v ZOO. Co se týče programu, myslím, že není třeba být přehnaně originální. Stačí se věnovat zábavám, na které nám během roku nezbyvá

čas a vyrazit i na čerstvý vzduch. Já sama chodím o Vánocích ráda na hřbitov. Je tam víc lidí než na Dušičky, a i když je to smutné místo, atmosféra všech těch světel je pietní a krásná. Nehleďte na to, že v takovou chvíli vám případnou mnohé vaše problémy malicherné, a pocítíte tam určitou pokoru k životu. Také si udělejte chvíli a setkávejte se s lidmi, na které v běžném pracovním shonu nemáte čas. Bude to znít banálně, ale můžete si i jen tak povídat nad sklenicí vánočního punče. Ale hlavně: nedělejte si žádné násilí!

Vánoční ohlédnutí

► autor: Martina Přibylková

Blíží se konec roku. Je advent. Čas usebrání. A také čas, kdy člověk více než jindy vystaven pokušení bilancovat. Přemýšlí nad svým životem, nad uplynulým rokem, nad tím, co si přál, v co doufal, co si předsevzal a kolik z toho se mu podařilo naplnit. Zvláštní je, že i když se zařeknete, že se letos k bilancování nenecháte strhnout a pokusíte se vánoce ignorovat, stejně se tajně vkrádají do hlavy. Co tajně? Naopak. Veřejně a velmi nahlas, s bláznivou třpytivou blikající pompou.

Pro mnohé je to opravdu zkouška ohněm. Já ale myslím, že takové ohlédnutí je hlavně v umění se dívat. Letošní rok jistě mnohým

Ročník XII, číslo 6

5. prosince 2012

Uvnitř tohoto vydání:

Čtyři dohody	2
Grog, to je nejen rum s vodou	2
Česká vánoční nej...	2
Z deníčku Ivy a Mirky	3
Historie Jihlavy	4
Copak pekly naše babičky	4
Bačkorové retro	5
Historie a současnost novoročenek	5
Zneužívání státních dotací zaměstnavateli	5
Duše byla mimo mé tělo	6
Pozvánka	7
Vor v roce 2012 v číslech	8
Vánoční příběh	8

přinesl řadu zklamání. Někteří se neubránili dalším hospitalizacím. Dnům i týdnům, kdy nemoc opět převzala vládu. Byly dny plné smutku. Dny kdy nebylo možné ráno vstát. Někteří možná zažili ztrátu blízké osoby. Někde se zkomplikovaly rodinné vztahy. A kdo ví, s čím vším jste museli bojovat.

Pokračování na straně 3

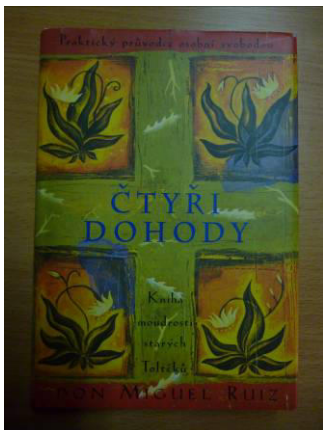
ČTYŘI DOHODY

(Typ na dobrou knihu)

► autor: Hana Korbičková

Napsal: **Don Miguel Ruiz**
Nakladatelství Pragma

Čtyři dohody, tak se nazývá kniha moudrostí starých Toltéků. Její autor se narodil mexickým rodičům – léčitelům. Sám vystudoval medicínu a stal se chirurgem. Po zážitku blízkosti smrti se vrátil k toltécké tradici, která prý vede člověka k osobní svobodě.

Toltékové žili převážně v jižním Mexiku a byli známí jako „ženy a muži poznání“. Byli to většinou vědci, umělci, šamani, kteří vytvořili společnost zkoumající a uchováující duchovní poznání. Don Miguel Ruiz část těchto poznání rozdělil do čtyř dohod, které by měl člověk uzavřít sám se sebou, a díky nimž může prožít šťastnější a svobodnější život. V knize poukazuje na různé názory lidí, které jim způsobují, že sami sebe obviňují, soudí, že trpí a jsou nešťastní. Podle Toltéků je možné toto změnit. Metody, jak toho dosáhnout, jsou v knize podrobně rozepsány a vysvětleny pomocí příkladů. To jak se cítíme, potom nezáleží tolik na vnějších okolnostech, ale na našem rozhodnutí být šťastný. Strach považuje za hlavní překážku lásky a štěstí. Autor také pojmenovává různé negativní pocity, kterými se zaobíráme a nazývá je jmény jako Soudce, Oběť, Parazit. Vysvětluje, co je to „ochočení“, které vzniká upoutáním pozornosti s použitím odměn a trestů, čímž ale může člověk získat i špatné vzorce chování (my to nazýváme výchovou).

Tuto knihu by si měl přečíst každý, kdo se trápí minulostí nebo má strach z budoucnosti, kdo se tisíckrát trestá za jednu svou chybu (nebo někoho druhého), kdo se nemá rád, kdo místo aby kladl otázky, vytváří si domněnky, kdo se bojí, kdo si vše bere příliš osobně, kdo užívá slovo proti sobě nebo jinému člověku.

Kniha je velice zajímavá a působí dojmem, jako kdyby autor mluvil přímo k vám. Na mnoha stránkách této knihy se poznáte, budete mít pocit, že vás autor dobře zná, že vám vidí do hlavy.

Pocity

Hana Korbičková

Život rozsekán je na kusy,
které Osud vhodil
do velkého kotle
a míchá je,
až nezůstane kámen na kameni.

Kde potom hledat utišení?
V trávě? Na kapkách rosy?
Tu ale také někdo zkosí.
A než naroste nová...

Přejdu po žhavém uhlí
a spálím se.
Ještě že světlo v dálce
záblesky vyšle,
abych se neztratila.

Snad se nerozplynu
jak víla,
která uvěřila člověku.

Zvuky

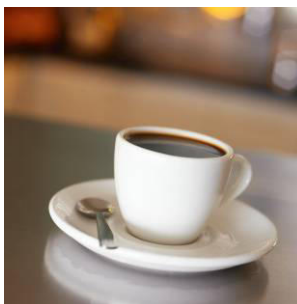
Hana Korbičková

Šumění stromů,
bublání vody,
trylky opeřenců,
ostrý zvuk pily.
Všechny ty tóny
se do mozku vpily.

Hučení aut
i lidské hádky,
klikání myši,
každý to slyší.
Toužebná píseň
nenese tíseň.
Jsme součástí toho všeho.

Grog, to je nejen rum s vodou

► autor: Eva Vorálková

Typicky zimním nápojem je grog, u nás obecně známý jako rum s vroucí vodou a cukrem. Ovšem jestliže chceme ochutnat opravdu jemný a lahodný nápoj tohoto typu, musíme mu věnovat více pozornosti. Základní lihovinou je obvykle rum, ale může to být například i whisky, calvados, případně becherovka či borovička a podobně. Ty lze navíc smíchat s některým ze sladkých likérů, například griotkou, nebo přidat místo nich zkaramelizovaný cukr.

Grog smetanový

Ze 150 ml smetany, 100 ml rumu nebo whisky, třtinového cukru (podle chuti), skořice, hřebíčku, vanilky si uvaříme grog smetanový. Smetanu zahřejeme s kořením, necháme pět minut stát, koření vyjmeme, přidáme rum, osladíme podle chuti a máme lahodný vánoční nápoj na světě.

Vánoční grog

Budeme potřebovat 50 ml rumu, 50 ml griotky, 150 ml vody, podle chuti třtinový cukr, 1 lžičku citronové šťávy, kousek celé skořice, 3 hřebíčky, vanilku, plátek citrону. Vodu svaříme s kořením, necháme pět minut stát, scedíme, přidáme citronovou šťávu, griotku a rum, podle chuti přisladíme, ozdobíme plátkem citrónu a podáváme.

Vinný grog s bezinkovým sirupem

Připravíme jej z 200 ml červeného vína, 3 lžič bezinkového sirupu, 100 ml rumu, kousku pevné skořice, kousku badyánu, rovné lžičky zrníček kardamomu, kousku vanilky a dvou plátků citrónu. Víno zahřejeme s bezinkovým sirupem a kořením a necháme pět minut stát. Pak scedíme, přidáme rum, nalijeme do sklenic, ozdobíme plátky citrónu a podáváme.

Česká vánoční nej...

► autor: Eva Vorálková

Největší betlém postavil řezbář Jiří Halouzka. Skládá se z padesáti figur v životní velikosti. Měřítkem je postava sv. Josefa, který stojí vedle jeslíček a má dva metry na výšku. Na každou figuru padl jeden celý strom. Na jednu z figur dokonce stromy dva, a to na slona, který měl 1,5 t. Nejmenší betlém vytvořila Jarmila Brhlíková. Je vymodelovaný z perníkového těsta a vešel se do pistáciové skořápky. Nejmenší zabalovaný dárek vytvořila Radka Křivánková. Jednalo se o miniaturní australský opál o rozměrech 1 x 1 mm. Ona na něj dokázala vyrobít krabičku o rozměrech 4 x 3 x 1 mm a dokonce jej zabalila do hedvábného papíru a ozdobných stužek. Největší česká vánoční svíčka měří 301 cm a má průměr 15 cm. Můžete ji vidět v Muzeu rekordů a kuriozit v Pelhřimově. A zahraniční perličku na závěr: největší vánoční stromy byly vztyčeny ve Varšavě a Lisabonu. Měřily 72 metrů a byly ozdobeny dvěma miliony světel.

Z deníčku Ivy a Mirky

Volume six

Z deníčku Mirky Kadlečkové

Milý deníčku!

Tak jsem včera stála, jako ta kráva, ve štrůdlu u kina Blanič. Ach!Ach!Ach! Ještě štěstí, že mi odpadla anglina, a mohla jsem se tam postavit dřív. Kdybych přišla o blbých 20 minut později, už bych byla 120-tá a lístek na Ondrouška a jeho partu bych nesehnala. A moje kámoška Iva Páleníčková, která je z toho metrouše Ondry celá vodvařená, by už se mnou nikdy nešla do Činoheráku na Ondru Vetchého. **Hmmm! Ondra! To je chlap!** Má svaly, je takovej správnáček, a hlavně nemá manželku jako ten druhý Ondra. Sice má taky dceru, ale je sám. Aspoň ve Story nebo Top stáru nikoho neobjevili. Dokonce ani v Blesku a v AHA. Nic dalšího si nekupuju mám malý kapesný. Škoda, že ho nemám větší. Jenomže mám ještě ségru Báru a ta mi užírá. Kravka! Utrácí za kolu a hamburgery a do divadla, na koncert nebo do galerie, nezajde jak je rok dlouhej. Ještě, že mám Ivu! Sice je teď zblblá z Ondry, ale to já taky. Tak pa! Už jsem u pokladny, a ještě musím zavolat Ivě, že jsem chytla třetí řadu. Ta se regulérně zblázní. Taky se mi vybíjí baterie a vůbec. Už jsem ti toho řekla dost deníčku! Pa!

Mirka

Píšu píšu básničku

Martin Martínek

Prodírám se ozvěnou
všech zbytečných slov
Je to jak hrách se stěnou
tak se raděj schov

Dohořelé prskavky
zahalené tmou
Vykřičníky nadávky
co tě nedojmou

Přání co se nesplní
sen co se jen zdál
Bonbon s prázdnou náplní
vyklizený sál

Něco ale zůstane
písmenka nic víc
Odmocnina z ano ne
vše co jsem chtěl říct

Znám Tvou tvář

Martin Martínek

Znám Tvou tvář ze svých snů
černou noc bez stínů
Ozvěnu přístích dnů
obět co nepřijmu

Vypluju z přístavů
přes moře dotyků
Prosím nezastavuj
kompas máš na krku

Sladká chuť polibků
nadějí příslibů
Touha je bílý kůň
kam nese nás ví Bůh

Variace na Halase

Martin Martínek

Slečno! Prozradte mi, jak to děláte?
Že hodiny neoněmí, když se svlékáte?

Že vy při tom zhasínáte lampičku,
nebo rukou posouváte rafičku

Jinak si to nedokážu vysvětlit,
že čas, když jste nahá, může pořád jít

Že se nezastaví ani na chvíli
tou velikou krásou před níž blednou motýli

Asi něco bude s celým vesmírem,
že si klidně chvátá stejně jako zem

Nebo čeká jinou krajní mez
Nevím jakou? Vždyť jste všude bez!

Štíhlá v pase, v bocích buclatá,
ale hlavně celá, celá hanbatá

Na sobě jen Chanel číslo pět
A přece se času nechce poshovět

Je v tom nejspíš moudrost věčnosti,
která vidí jenom odraz vaší mladosti

A uhání pryč tryskem zběsilým,
než se krása rozplyne jak dým

Vánoční ohlédnutí

Pokračování ze strany 1

Umění se dívat je velký dar. Je to, jako když mudrcové v chudém dítěti, narozeném ve chlévě, spatřili krále.

Já zdaleka nejsem mudrc, ale přesto jsem pár věcí postřehla. Třeba, že ve Voru vznikají pevná přátelství. Že zde každou chvíli probíhá rozhovor, kde jeden druhému se zájmem naslouchá. Že jsou zde lidé, kterým se podařilo překonat sami sebe, vstát, obléct se, upravit a jít, ať už na skupinu, do dílny, nebo do práce v kavárně. Jsou i takoví, kteří si našli práci „venku“. Jsou mezi námi úspěšní autoři článků. Jsou zde lidé, kteří pokračují v práci i jako dobrovolníci. Někteří se dál vzdělávají, třeba v ovládnání počítače. I jiní se leccos nového naučili. Možná je něco, co jste zkusili poprvé. Třeba zajít do pěveckého kroužku, zacvičit si v našem „fit ness“, vyrobit v dílně plstěného soba, zatančit si, zajít na arteterapii a podělit se o své pocity i obrázky.

Byly i dny kdy bylo hodně veselo. Třeba na černobílé a zahradní párty, na grilování, na výletech v Lukách a v Náměšti. Každou první středu příjemná kavárenská setkání. Stalo se i mnoho jiných věcí, které mi jistě ušly, ale které zas viděl někdo jiný, kdo se umí dívat. Bylo by hezké si je připomenout. Vždyť přece vánoce jsou především příběhem o rodící se naději.

VTIPY

Letuška se ptá cestujících v letadle: „Není mezi cestujícími lékaři?“ Jeden z cestujících se zvedne a jde do kabiny. Za chvíli vyjde a ptá se: „Není mezi cestujícími pilot?“

Letadlo letí na pravidelné lince, když najednou oba dva motory utichnou. Posádka prochází kabinou cestujících s oblečenými padáky. Před tím, než vyskočí, stihnou ještě udiveným cestujícím říct: „Nebojte se, jdeme pro pomoc.“

Budoucí manželé spolu potichu rozmlouvají. Dívka: „Až budeme svoji, ponese spolu všechny problémy společně, že, miláčku.“ „Ale já žádná potíže nemám.“ „Však taky ještě nejsi ženatý.“

Říká blondýnka druhému: „Tak co? Udělala jsi autoškolu?“ „Ne“ odpovídá druhá. „Jak to? ptá se první. „Protože, když jsem jela ke kruháku, byla tam značka 40, tak jsem ho 40x objela.“ „A nepřepočítala ses?“

HISTORIE JIHLAVY

► autor: Martin Zášková

VII. DÍL

Velké století Jihlavy

Toto období je ohraničeno léty 1523 - 1620, kdy Jihlava prožívala nebyvalý rozkvět a rozvoj všech oblastí života. Město dosahuje velkého historického vrcholu. Byl to rozvoj řemesel - zejména pak soukenictví, cínařství, sladovnictví a podobně. To vše přináší městu značné zisky. Další příjmy plynuly z obnovy těžby stříbra (2. etapa), dále budování vlastního městského panství, které čítalo 57 okolních vesnic. Protestantismus, který ovládl město vedl k netušeným změnám i v duchovní sféře. Doba je zakončena bělohorskou porážkou. Roku 1620 je Jihlava obsazena císařským vojskem, což znamená počátek rekatolizace města.

Mor - požáry - zemětřesení

Mor postihl Jihlavu v minulosti několikrát v mnoha vlnách. Bylo to v letech 1338, 1398, 1480, 1495, 1507, 1520, 1525 a 1541. Při těchto hrůzných epidemiích zahynulo několik tisíc lidí. Na paměť a za odvrácení moru byl v roce 1690 postaven na náměstí tak zvaný Mariánský (morový) sloup.

Požáry vznikly v Jihlavě také v několika vlnách. Byly vždy značné, protože domy v poschodích byly většinou dřevěné.

Tak na příklad v květnu 1353 shořelo téměř celé město, dále byl požár v měsíci červnu v roce 1513 (při smažení koblihů), v květnu 1523 jeden z největších požárů vinou soukeníků, dále pak v roce 1527, 1551 a tak dále.

Zemětřesení postihlo Jihlavu v roce 1328, kdy byla poničena hornická díla a také zatopeny stříbrné doly a jejich zařízení. Podobně tomu bylo i v roce 1376.

Vojenská přepadení Jihlavy

Pro značné bohatství města při dolování stříbra, byla Jihlava často terčem přepadení cizími vojsky a následného drancování :
v roce 1306 - Rudolfem Habsburským,
v roce 1307 to byl Jindřich Korutanský,
v roce 1402 Zikmund Křížanovský z Rokštejna (nejstarší obraz z této události je na stěně v kněžišti v Minoritském kostele),

v roce 1427 - Jan Roháč z Dubé,
v roce 1645 to bylo velké přepadení švédskými vojsky pod vedením plukovníka **Samuela Oesterlinga**.

Jihlava byla tehdy obsazena od 9.3. 1645 do 7.12. 1647 to je více jak 2,5 roku. Za dobu okupace bylo pobořeno předměstí, vypáleny okolní vsi, měšťané přišli o svůj majetek. Bylo zničeno 80 domů, 130 domů neobydleno a počet obyvatel se snížil na jednu osminu. Hospodářský a kulturní život byl v troskách. Oesterling pak zde zemřel v roce **1647**. Město se z této katastrofy jen velmi pomalu v další budoucnosti zotavuje.

Pokračování příště

Copak pekly naše babičky

► autor: Eva Vorálková

Vánoce byly vždy oblíbenými svátky. Kladi se sice mnohem větší důraz na jejich duchovní stránku, ale otázka stravy také nebyla zanedbávána.

Na stole hlavně nesměla chybět vánočka. Tu pekla hospodyně nebo kuchařka nejraději doma, protože je to těžké, masné těsto, které nebylo dobré nést k pekaři. Vánočku pak jedli i 14 dní po svátcích Na počátku 20. století se v kuchařských knihách objevuje receptů na vánoční cukroví poměrně hodně. Šlo především o návody, jak vyrobit cukrovinky, které lze použít při zdobení vánočního stromečku. A nebyly to jen obyčejné perníčky. Stromeček bylo

možné ozdobit i bílkovými, skořicovými nebo čokoládovými věnečky. Nejvíce parády se ale dalo vytvořit z mandlové hmoty, která vznikla spojením jemně strouhaných mandlí, tlučeného cukru a bílku. Z tohoto těsta se za pomoci různých dřevěných formiček a barviva vytvářely půlky vlašských ořechů i s jádry, třešně, hruštičky, jablíčka, hříbečky nebo ryngle. Díky vloženému proužku papíru bylo možné tyto skvosty zavěsit na větvičky stromečku.

Dětem pro radost také od počátku 20. stol. hospodyňky pekly perníkovou chaloupku a tyto vánoční stavby byly velmi dokonalé. Střecha byla potřena bílkovým sněhem a posypána krystalovým cukrem, takže vypadala jako pokrytá čerstvě napařeným se sněhem. Chybět nesměly ani tři schůdky a malá lavička. Za chaloupkou se vypínal jehličnatý les a před chaloupkou postával Jeníček s Mařenkou. Popis v kuchařkách býval velmi podrobný a nechyběla ani výzva k vlastní tvorbě.

I samotné názvy cukrovinek byly více než zajímavé. Naše babičky pekly větroplachy, boží milosti, makronky, cakes, cervulát, celtle, šifle, pacle, pumprnykl a dokonce i nadívaný štuclík. K jejich výrobě potřebovaly kromě mouky, cukru, tuku, vajíček a různých druhů koření například i datle, fíky, pistácie nebo jedlé kaštiny.

Proč a tajemství

Petr Šmída

Ptám se Tě na mnohé proč otázky Ti, můj Bože kladu
Třeba proč dopouštíš nemoci, nad kterými nemáme vládu
A sužují, drtí, jsou obtížné a těžce se nesou
A duše jakoby tím vylekána se v tom utrpení třesou

Ano odpovídáš skrytě ve smyslu ty obtíže, nemoci přijímat
Víš, jsou pro mě těžké a těžko se mi od-pouští sobě
Kdy zraňuju sebe i lidi kolem a začínám se bát
že naplno si to neodpustím a proč to je říkám Tobě

a tak v tom jakoby nevidím vůbec života smysl
se s trápením a v utrpení vláčet jako s koulí těžkou
a jak říkám si Bože, však s tím máš svůj úmysl
a mé srdce a rty Ti zdaleka nespírají výčitkou

odpovědi na otázku hned nebo vůbec nedostaneme
příznám se, jsou skryty u Tebe zahaleny v tajemství
bolestně v temnu a trápení kráčíme a jdem
a proč to všechno to Ty Bůh dobře ví

nechci to snášet, se mi v duši Bože vynořuje
proč dopouštíš to špatné, nepřijemné, obtížné
nevím, snad asi tím nás Tvá láska k Sobě přitahuje
a mlčky se odmílím, snažím se podřídit vůli Tvé

proč, ale to je pochybuju často o tom těžkém sebezpřijetí,
že dopouštíš trápení, ač má duše to tuší a málo o tom ví
zdaleka víc nechápu, než chápu a tak nezbyvá než věřit
složit ruku svojí do Tvé a ve všem se Ti Bože do péče svěřit

ne nechci to zaobalovat tu odpověď do zbožných frází
nelehké a těžké to je a přeci v koutku duše mé je
že přes všechna trápení je všechno v dobrých rukou Tvých
a nic Ti není známo a o všem víš co se s námi děje

tajemství utrpení mi často Bože i na mě samém sklíčuje
a mnohdy nepomůže tvrzení, že Bůh mě má rád a miluje
je to tedy tajemství co často mebo vůbec člověk nepochopí
ač nerozumím, chce se mi protestovat snad zkoušky to jsou, to Ty sám Bůh ví

Bačkorové retro

► autor: Eva Vorálková

V době, kdy se na nás z nejrůznějších magazínů o designu v bydlení valí jeden trend za druhým a obchody jsou plné zboží, se zdá těžko pochopitelné že ještě před dvaceti lety mnozí lačně listovali časopisy o bydlení pašovanými ze západního Německa a pro záclony se jezdilo do NDR. Co se mě týče, já na zařizování svého bydlení za dob socialismu vzpomínám ráda. Možná proto, že bylo přišerně těžké cokoli hezkého a netypizovaného sehnat, člověk si při tom vypíval tvůrčí přístup a zocelil nervovou soustavu.

Myslím, že s největším nadšením jsem se pouštěla do zařizování svého úplně prvního bytčku 1+1 v novém paneláku. Bydlela jsem tam single, takže mi do toho alespoň nikdo nekecal. Jinak to bylo docela dobrodružství. Vzpomínám, že jsem dobře měsíc nemohla svítit v „obýváku“, protože jsem marně obíhala obchody a sháněla lustr, který by se mi alespoň trochu líbil. Stejně to bylo s kobercem, kterým jsem potřebovala zakrýt obligátní šedé „lino“. Mezi záplavou hnědobéžových obřích květinových vzorů jsem dost dlouho hledala něco decentnějšího. Údésné byly i rolety nainstalované v bytě, ošklivě šedohnědé pruhy látky navinující se na tyč měly podstatný nedostatek – buď nešly zatáhnout, nebo nešly vytáhnout. A když náhodou fungovaly, tak visely křivě. Pochopitelně letěly a nežádoucí pohledy z protějších panelákových oken jsem řešila závěsem od maminky a později žaluziemi

Koupě nábytku byla dalším oříškem. Nechtěla jsem kompaktní obývací „stěnu“ až do stropu, kterou měl v té době každý. Na trhu byly, odhaduji, tak čtyři typy v rozmezí celé východní Evropy. Bytová stěna byla perlou obývacího a lze ji definovat jako zvláštní konglomerát několika srostlých typů nábytku, v jejichž středu bylo čestné místo pro televizor. Nakonec jsem v zoufalství koupila jedinou, která se dala rozestavit na jednotlivé skříňky. Stejnou mělo několik mých známých dokonce ve stejném bytě...Vlastně bylo štěstí, že pohovka se mi do minibytu už nevešla. Kdoví, co za designového dinosaura bych si nakonec musela koupit.

Dva + jedna jsem už zařizovala s manželem a vzala jsem to z jiného konce.

Ostatně typickým rysem většiny bytů od šedesátých až do osmdesátých let byly právě prvky tvořivosti. Peněz také nebylo nazbyt...tak jsem si vymýšlela čím zútulnit jeho původně mládenecké doupě, kreslila jsem poličky, vymýšlela barvy na stěny a nutila manžela, aby mé nápady realizoval. Ostatně byla to doba, kdy muži o víkendech vyřezávali, letovali a amatérsky truhlařili a ženy šily, vyšivaly, pletly, háčkovaly a vyráběly předložky ze starých punčoch. Většina bytů se stala živým muzeem nevkusu, na nějž byli jeho majitelé hrdí. Náš příbytek bych po letech snad sebekriticky ohodnotila jako trochu příliš strohý, ale alespoň jsem se vyhnula háčkovaným dečkám, vitrínám a unifikované sedací soupravě s obligátním strakatým přehozem (měli jsme křesílka) a různým serepetičkám, které socialistický člověk měl tendenci šetřit tak, že je téměř vůbec nepoužíval.

Co se však ani mně nevyhnulo, to je fenomén bačkory. Za socialismu se do bytu v botách prostě nesmělo a to platilo bez parodou i pro návštěvy.

Je docela zajímavé, že v době, kdy se kradlo snad všechno, se pantofle z botníků přede dveřmi panelákových vchodových dveří neztrácely. Představa, jak se mi návštěva v kostýmku přezouvá z elegantních lodiček do vyčochtaných pantoflí, nebo pluje bytem v silonkách je bohužel dost strašná. I my jsme měli a pořád máme za vchodovými dveřmi botník. Se vstupem do Evropy jsem se pokusila překonat zakořeněné návyky a nakonec konflikt socialistických a kapitalistických bačkor vyřešila (snad prozatímním) kompromisem. Cizí, oficiální návštěvy a řemeslníci se nezouvalí a přátelé mají nachystané „luxusní“ funglínové bačkory...

Historie a současnost novoročenek

► autor: Eva Vorálková

Možná vás překvapí, že zkratka PF je čistě český fenomén, který nikde jinde, možná kromě Slovenska, nenajdete. Jde o zkratku odvozenou z francouzského Pour féliciter – „pro štěstí“. Zkratka je vynálezem hraběte Chotka z Chytkova u Vojnína. Ten, místo aby podle zavedených zvyklostí přijímal k novému roku zdvořilostní návštěvy, začal na začátku 19. stol. rozesílat blahopřejné lístky. Říkalo se jim omluvenky a zdobil je obrázek. Zdání světovosti vytvořil hrabě doplněním textu přáním ve francouzštině, jazyku diplomatů, šlecht, vzdělanců a vůbec lepších lidí.

Novoročenky samotné už však českým vynálezem nejsou. Přání k novému roku se začalo používat nezávisle na sobě hned v několika zemích. Např. za vynáleze anglických vánočních a novoročních pohlednic je považován jeden londýnský obchodník znavený každoročním vypisováním blahopřejných vánočních dopisů desítkám známých, obchodním partnerům a zákazníkům. Henry Cole znal svět a etiku a věděl, že když všem nepopřeje klidné Vánoce, dopustí se společenského faux pas a poškodí svou reputaci gentlemana. Nechuť k psaní mu vnukla geniální myšlenku. V r. 1843 oslovil tehdy populárního malíře Johna Caiicota Hersleye a tento dnes již neznámý umělec vytvořil první vánoční pohlednici. Jeho obrázek natištěný na papíře a ručně kolorovaný se stal hitem anglických Vánoc r. 1843. Tyto první anglické pohlednice se posílaly v obálkách.

Jiná zaručená zpráva říká, že vynálezcem vánočních a novoročních pohlednic je jiný Angličan – krachující knihtiskař Raphael Tuck. Vznik tištěných přání by se tak posunul až do r. 1866.

V současnosti se jako osobní novoročenka posílá zpravidla klasická pohlednice nebo rozkládací přání. Firemní novoročenky se snaží být originální a nabývají tak rozličných tvarů a grafického zpracování. V současné době obrovského rozmachu elektronické komunikace jsou fyzické novoročenky vytlačovány virtuálními posílanými e-mailovou poštou. Přesto tradice klasických novoročenek přežila a poměrně dost lidí se k nim vrací pro jejich osobitost.

Zneužívání státních dotací zaměstnavateli

► autor: Ondřej Souček

Všichni víme, že v dnešní době je těžké si najít zaměstnání. Stěží ho nachází zdraví lidé, natož potom osoby zdravotně znevýhodněné. Stát je v krizi a vláda se snaží šetřit na všem a na všech. A to se bohužel týká i osob s invalidním důchodem. Posudkové komise často přehodnocují stav invalidů k lepšímu a snižují jim stupně invalidity. Z invalidů dělají zdravé lidi.

Pokračování na straně 6

Duše byla mimo mé tělo

► autor: Ondřej Souček

Byla to jen chvíle, jen zlomek sekundy. Měl jsem pocit, že najednou ve vteřině vidím své tělo a má duše je mimo moji osobu. Pak to přestalo. Začal jsem se celý třást, protože jsem nevěděl, co se se mnou děje.

Jmenuji se Milan, je mi 32 let. Na první pohled se nijak neliším od ostatních lidí. Jen v hlavě mám občas takový chaos. Trpím nepříjemnou nemocí zvanou schizofrenie. Onemocnění zvládám dobře. Mám přítelkyni, beru léky, jak mám a dokonce jsem si k invalidnímu důchodu našel práci.

V mých třinácti letech, kdy u mě propukala nemoc, se mi stal pro mě děsivý zážitek. Šel jsem po ulici a cítil jsem, že mi není dobře. Začala se mi točit hlava a nadměrně jsem se potil. Najednou se to stalo. Byla to jen chvíle, jen zlomek sekundy. Ovšem pro mě to bylo horší než pocit smrti. Zastavil jsem se a musel jsem si kleknout na zem. Měl jsem pocit, že najednou ve vteřině vidím své tělo a má duše je mimo moji osobu. Pak to přestalo. Začal jsem se celý třást, protože jsem nevěděl, co se se mnou děje.

Tento stav se mi ještě několikrát opakoval. Postupem času se to přeměnilo. Najednou jako bych realitu vnímal jako divadlo nebo izolovaně za sklem. Až jsem se po letech začal léčit se schizofrenií, tak jsem tento stav popisoval psychologovi. Uklidnil mě a poučil mě, že těmto příznakům se říká depersonalizace (odosobnění), která se občas přidruží k duševnímu onemocnění. Podle mého to má spousta lidí, ale bojím se o tom mluvit. Jednou jsem o mém zážitku říkal kamarádovi a on se mě snažil přesvědčit, že šlo o astrální projekci. V posledních letech se mi tento stav, že duše vystoupí z těla, neopakoval.

Lidská duše není zdaleka prozkoumaná. O těchto podobných zážitcích, které jsem prožil, nechtějí lidé moc mluvit. Buď se bojí, nebo ani často neví, co se s nimi děje. Chtěl bych si někdy promluvit s člověkem, který depersonalizaci prožívá nebo se s ní nějaký čas potýkal. V některých případech se uvádí, že pacienti trpící depersonalizací vidí lidi jako stroje nebo placaté osoby, jako 2D. S psychiatrem toto neřešíme, jen občas jsem to řešil se svým psychologem, ale dodnes přemýšlím, jak prožívají realitu ostatní lidé. Stále si nejsem jistý, zda touto poruchou ještě trpím nebo jestli vnímám realitu normálně. Dnes o tom ani tolik nepřemýšlím jako kdysi. Beru svou duši jako součást svého těla, ale nestydím se o tom mluvit a přišlo mi zajímavé napsat o tom pár řádků.

Komentář psychologa Mgr. Martina Šťastného - Depersonalizace

Depersonalizace a derealizace patří mezi poruchy idiognoze (schopnost a dovednost

sebeuvědomování, rozpoznávání procesů a stavů vlastního – osobního - vědomí, chování a prožívání a jeho odlišení od chování a prožívání druhých osob).

Jsou charakterizovány tím, že se člověku zdají vlastní zážitky a pocity cizí nebo se mu zdá cizí, jiné jeho okolí. Většinou si dobře uvědomujeme, že se jedná pouze o subjektivní prožitek, proto se vlastně nejedná o psychotický příznak.

Při **autopsychické depersonalizaci** nastává pocit změněného prožívání sebe sama, připadáme si jako odcizení, ve snu nebo jako „mechanické, strojové bytosti“. Může nastat i pocit, jako že se na sebe díváme zpovzdálí, nebo jako bychom byli mrtví, jakoby naše myšlenky byly cizí, odcizené. V tomto stavu je častý pocit ztráty emocí, ale není narušeno hodnocení skutečnosti.

Při **somatopsychické depersonalizaci** se pak dostávají pocity cizoty nebo neskutecnosti vlastního těla nebo jeho částí, přičemž je zachované vědomí nereálnosti vlastních pocitů. Někdy je součástí prožívání i pocit změněných rozměrů těla nebo jeho části (končetiny, hlava, tvář apod.) a také pocit vnímání vlastní osoby z „nahledu“.

O **derealizaci či alopsychické depersonalizaci** hovoříme tehdy, pokud se zdá naše okolí neskutečné, vzdálené, jako by se změnila jeho kvalita (ztrácí barvu, nebo je naopak vyumělkované, venku je divadlo a ostatní hrají své role apod.) Osoby mohou připadat jako mrtvé nebo mechanické, jako by byl ztracen dojem reálnosti či skutečnosti vnějšího světa.

Depersonalizace a derealizace se může vyskytovat u řady psychických poruch (psychózy, afektivní poruchy, intoxikace, panické poruchy, organické poruchy, epilepsie apod.) Jestliže jde o hlavní příznak onemocnění, pak je porucha klasifikována jako samostatná diagnóza ve skupině neurotických poruch.

Mírnou depersonalizaci prodělá v životě 30-70 % lidí; obvykle se objeví v dospívání, zatímco počátek po čtyřicátém roku je nesmírně vzácný.

Obecně je depersonalizace a derealizace kvalitativní poruchou vědomí. Jinak se také může vyskytovat při dlouhodobé senzorické deprivaci (snižování až chybění vnějších smyslových podnětů), při usínání či probouzení (jako hypnagogní fenomén).

Zneužívání státních dotací zaměstnavateli

Pokračování ze strany 5

Potom nezbyvá než si najít nějakou práci či přivýdělek. Možná se to zdá divné, ale já jsem si vždy našel práci pro osoby se zdravotním postižením (OZP) docela lehce. Převažně to byly domácí práce na PC nebo výroba reklamních předmětů, což byla také práce vykonávaná z domu.

Chci vám popsat systém zaměstnávání osob se zdravotním postižením, jak jsem ho pochopil z vlastní praxe. Dnes můžete mít jeden hlavní pracovní poměr, který je dotován státem. Právě o tuto dotaci jde. Zaměstnavatel pobere určitou dotaci od státu a z toho vám vyplácí mzdu. Tato částka je podmíněna tím, že máte určitý stupeň invalidity, protože jinak vás zaměstnavatel nezaměstná.

Vše se zdá být v pořádku, ale uvedu na praktickém příkladu, že úplně všechno není až tak, jak má být. Pracoval jsem pro jednu nejmenovanou firmu doma na PC, kde jsem vytvářel databáze. V pracovní smlouvě nám slibovali plat šest tisíc korun, při pracovním úvazku na dvě hodiny denně. Práce mi zabrala, tak cca půl hodiny denně. Tato firma zaměstnávala pouze osoby OZP, což byla hlavní podmínka. Za nesmyslný kurz angličtiny na PC, který jsme museli podepsat, nám firma strhávala měsíčně tři tisíce. Takže ve finále zaměstnanci brali tři tisíce čistého. Nevím přesně, kolik tvořily dotace od státu na jednoho člověka, ale myslím si, že něco kolem osmi tisíc korun. Firma měla tedy z jednoho pracovníka pět tisíc korun čistého zisku.

Uvedu ještě jeden modelový příklad. Asi rok jsem pracoval pro firmu, která se zabývala výrobou reklamních předmětů. Měl jsem pracovní úvazek na osm hodin denně a v pracovní smlouvě nám slibovali výdělek také šest tisíc korun čistého. Jenomže jsme museli podepisovat různé placené povinné služby, které nám zaměstnavatel poskytoval. Spočívalo to v tom, že nás dovezli např. k doktorovi, na nákupy, mohli nám umýt okna, pečovali o nás v době nemoci, atd. Za tyto služby, ať už byly vykonané nebo ne si od nás účtovali cca čtyři tisíce korun. Čistého jsme brali dva tisíce korun. Tato práce zabrala cca 1 hodinu měsíčně, při úvazku osmi hodin denně. Tak je jasné, že jim šlo pouze o dotace.

Co vím, tak v praxi to dělá spousta firem a přitom je to zcela legální. Vezměte si, že určitá firma má spousta zaměstnanců a vynásobte si to pěti tisíci. A to je pouze měsíční příjem. Tak se dají vydělat solidní peníze. Možná se ptáte, proč jsem u těchto firem dělal? Moc jsem se o tuto problematiku nezajímal a peníze se hodily. Takto přemýšlí asi spousta lidí. Z jistých důvodů jsem tyto firmy nejmenoval, protože u nich dělám spousta přátel, kteří jsou na těchto pár tisících závislí. Možná, že kdyby tyto firmy takto nezneužívaly dotace, tak je více lépe placených pracovních míst pro nás hendikepované.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

POZVÁNKA

na předvánoční setkání
v CDS VOR Jihlava

KDY: **v pondělí 17.12.2012**

od 15,00 hod.

PROGRAM:

- * vystoupení pěveckého uskupení „Prášek Band“
- * rekapitulace celoroční práce VORU
- * 2. část vystoupení „PB“
- * rozbalování dárků
- * povídání si, volná zábava...

Kavárna bude otevřena,
pokud chcete,
vezměte si s sebou na ochutnání
nějaké cukroví.

VOR v roce 2012 v číslech

► autor: Lenka Vaňhová

Pojďme se společně poohlédnout za uplynulým rokem. Připravila jsem pro vás výčet všech aktivit a událostí, které se v tomto roce v CDS VOR uskutečnily.

Vážíme si toho, že trávíte svůj volný čas s námi a využíváte naší nabídku k uspokojování svých potřeb a zájmů. Těšíme se na další spolupráci s vámi.

V roce 2012 se uskutečnilo:

- 12x kavářenské setkání
- 7x filmový klub
- 11x výstava
- 5x břišní tance
- 1x návštěva kina Dukla
- 1x šipky
- 17. února – Černobílá párty
- Jarní uklízení a vyzdobování
- 4. dubna – Velikonoce ve VORu
- 4. května – Pomozte mi najít cestu tmou
- 31. května – výlet do Luk nad Jihlavou
- 21. června – Zahradní párty
- 12. července – výlet do Náměště nad Oslavou
- 25. září – grilování ve VORu
- 18. října – bleší trh
- 29. listopadu – tvořivé odpoledne

Co budeš dnes dělat?

Nic...

Ale to jsi dělal i včera..!?!?

Já vím, ale nemám to ještě hotové...

VÁNOČNÍ PŘÍBĚH

► Zdroj: internet

Tato příhoda se mi stala již před lety a je spíše tragikomická. Byl Štědrý den a děti si šly na chvíli hrát ven. Vymstila se mi určitá preciznost, muž při urovnávání bytu po dětech posunul křeslo o kousek jinam a já udělala protipohyb... Výsledkem byl skoro skalpovaný nehet na palci levé nohy, začala mi crčet krev a můj muž, který nesnáší pohled na krev, začal blednout.

Zařvala jsem na něj, ať si dá panáka, jde k našim sousedům a pošle sousedku Marušku k nám, aby mi pomohla. Ta ale měla stejný problém jako můj muž a oba si na to leknutí museli dát panáka.

Takže na chirurgii mě vzal soused. Po ošetření jsme šli chvíli posedět k nim, se sousedem jsme museli také zapít ten šok, vzpomínali jsme na různé příhody... Nálada byla skvělá, nasmáli jsme se.

Sousedé mají každý rok živý stromek a co možná největší. Můj muž seděl v křesle, krásný vzrostlý nazdobený stromek byl za ním. A najednou koukáme, stromek pomalu padal a my jsme jenom nevěřícně koukali, jak přistál mému muži na hlavě. Nejdříve jsme ztuhli, ale když muž začal událost komentovat, tak jsme se začali smát. Má naštěstí tvrdou "palici", odnesl to jenom boulí a díky tomu, že stromek zabrzdil, tak se nerozbila ani jedna ozdoba. A nemuseli jsme řešit, koho shánět, aby muže odvezl na chirurgii, protože jsme všichni požíli...

Na tento Štědrý den nezapomeneme. Atmosféra byla výjimečná!

KONTAKTY

Redaktorka časopisu:
Lenka Vaňhová, DiS.
O. s. VOR JIHLAVA
Komenského 36a
586 01 Jihlava
Tel.: 567 215 011
email: l.vanhova@os-vor.cz

ZAMĚŠTNANCI VORU

Redaktorka časopisu: Lenka Vaňhová, DiS. O. s. VOR JIHLAVA Komenského 36a 586 01 Jihlava Tel.: 567 215 011 email: l.vanhova@os-vor.cz	Ing. Eva Kantorová vedoucí CDS VOR	567 213 700	e.kantorova@os-vor.cz
	Mgr. Martina Přibyllová odborná vedoucí sociálních služeb	567210 861	m.pribyllova@os-vor.cz
	Vladimíra Chovancová, DiS. vedoucí služby sociální rehabilitace	567 213 896	v.chovancova@os-vor.cz
	Renata Nápravníková vedoucí kreativní dílny	567 215 011	r.naprvnikova@os-vor.cz
	Lenka Vaňhová, DiS. vedoucí služby chráněné bydlení	567 215 011	l.vanhova@os-vor.cz
	Jiří Prášek, DiS. vedoucí sociálně terapeutické dílny	567 210 594	j.prasek@os-vor.cz
	Mgr. Martin Štastný klinický psycholog	567 213 288	m.stastny@os-vor.cz